

Analyse:

Den svenske momsnedsættelse nåede helt ud til forbrugeren

Resumé

Sverige satte momsen på fødevarer ned fra 12 til 6 procent den 1. april 2026. Ved fuldt gennemslag falder forbrugerpriserne 5,36 procent. Det er loftet for, hvad en momsnedsættelse kan give.

De svenske fødevarepriser faldt 5,3 procent fra marts til april. Målt mod to grupper uden momsnedsættelse – svenske restauranttjenester og danske fødevarer – svarer det til et gennemslag på 99-108 procent. Hele nedsættelsen nåede med andre ord butikshylden og det endda allerede i den første måned.

Konsumentverket og Konjunkturinstitutet nåede den 1. september 2026 samme konklusion med tre uafhængige metoder. Og effekten har holdt: i juli lå priserne 5,8 procent under marts-niveauet.

Undtagelsen er mad til afhentning fra restauranter. Her skabte reformen en ny grænse mellem to satser, og her udeblev gennemslaget: 69 procent af kæderestauranterne ændrede slet ikke prisen.

Den danske model er et større indgreb. En halvering af fødevaremomsen svarer til et prisfald på 10 procent, nulmoms på frugt og grønt til 20 procent. Erfaringen fra Sverige er, at gennemslaget følger enkelheden i modellen.

Lavere moms på fødevarer i Sverige virker: Priserne er faldet

I foråret 2026 gennemførte man i Sverige en reduktion af den allerede lave moms på fødevarer – fra 12 til 6 procent. I Danmark diskuteres det at gennemføre et lignende indgreb, der skal reducere momsen på fødevarer, herunder afskaffe momsen på frugt og grønt.

Den afgørende forskel mellem Danmark og Sverige er, at den svenske fødevare moms allerede i forvejen var lav, hvorimod Danmark som det eneste land i EU ikke har en reduceret moms på livsforbrødenheder som fødevarer.

Momsnedsættelsen i Sverige havde nærmest med det samme en effekt på priserne. De svenske fødevarepriser faldt således med 5,3 procent fra marts til april 2026 – dvs. i løbet af den første måned med den nye lavere sats. Det betyder, at 99 procent af momsreduktionen kom forbrugerne til gode.

Faktaboks: Momsen på fødevarer i Sverige

- **Satsen:** 12 til 6 procent, midlertidigt fra 1. april 2026 til og med 31. december 2027
- **Tidslinje:** varslet 4. september 2025, vedtaget af Riksdagen 25. februar 2026
- **Prisfald ved fuldt gennemslag:** 5,36 procent
- **Restauranter:** uændret 12 procent på mad, der spises på stedet, 6 procent på mad til afhentning
- **Vægt i forbruget:** fødevarer udgør 14 procent af svenske husholdningers forbrug, næststørste post efter boligen
- **Måling:** cirka 17 procent af fødevareforbruget ligger uden for SCB's prismåling

Kilde: Skatteverket, Konsumentverket (2026, s. 9) og Riksrevisionen (2018, s. 25). Se fodnote 1, 5 og 9 for link.

Note: Øl og cider i dagligvarehandlen fik også nedsat moms, men indgår ikke i prismålingen for fødevarer.

I Danmark er momssatsen på fødevarer 25 procent og dermed Europas højeste. Derfor må det forventes, at en lavere fødevare moms også vil få stor betydning for prissætningen her, da momsen udgør en afgørende andel af den samlede forbrugerpris. De helt nye erfaringer fra Sverige understreger blot dette.

Den potentielle effekt af lavere moms på fødevarer i Danmark

En momsnedsættelse kan i bedste fald sænke forbrugerprisen med det, momsen fylder. Går satsen fra 12 til 6 procent (som tilfældet var i Sverige),¹ koster en vare, der før kostede 112 kroner, nu 106 kroner. Det er et fald på 5,36 procent.

I Danmark er foreslået et endnu større indgreb. I januar 2026 aftalte en række af Folketingets partier at afsætte 6 milliarder kroner årligt fra 2028 til enten at sætte momsen på alle fødevarer ned eller fjerne den på frugt og grønt,² og regeringsgrundlaget fra juni 2026 gik videre. Regeringspartierne har således forpligtet sig til, at momsen på fødevarer generelt skal halveres, og at momsen på frugt og grønt skal helt væk.³ Gennemføres den planlagte momsreform, kan fødevarepriserne i Danmark generelt falde med op mod 10 procent, mens priserne på frugt og grønt potentielt kan falde med op mod 20 procent.

Prisfald ved fuldt gennemslag af forskellige momsnedsættelser

Momsnedsættelse	Prisfald ved fuldt gennemslag
Sverige 2026: 12 → 6 pct.	-5,36 pct.
Sverige 1996: 21 → 12 pct.	-7,44 pct.
Danmark: alle fødevarer 25 → 12,5 pct.	-10,00 pct.
Danmark: frugt og grønt 25 → 0 pct.	-20,00 pct.

Kilde: DSK.

Note: Beregnet som $(1 + \text{ny sats}) / (1 + \text{gammel sats}) - 1$ ved uændret pris før moms. En dansk halvering er 1,9 gange så stort et indgreb som den svenske nedsættelse.

¹ Skatteverket (2026): *Livsmedelsmomsen sänks till 6 procent*. Pressemeldelse 26. februar 2026:

<https://www.skatteverket.se/omoss/pressochmedia/nyheter/2026/nyheter/livsmedelsmomsensankstill6procent5.70685bee19c85dd5dd0a3f.html> Bemærk, at den lave sats er midlertidig og gælder 1. april 2026 til 31. december 2027. Restaurationsmomsen er uændret 12 procent.

² Finansministeriet (2026): Bred aftale om ramme til nedsættelse af moms på fødevarer eller frugt og grønt. Pressemeldelse, 28. januar 2026, <https://fm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2026/januar/bred-aftale-om-ramme-til-nedsaettelse-af-moms-paa-foedevarer-eller-frugt-og-groent/>.

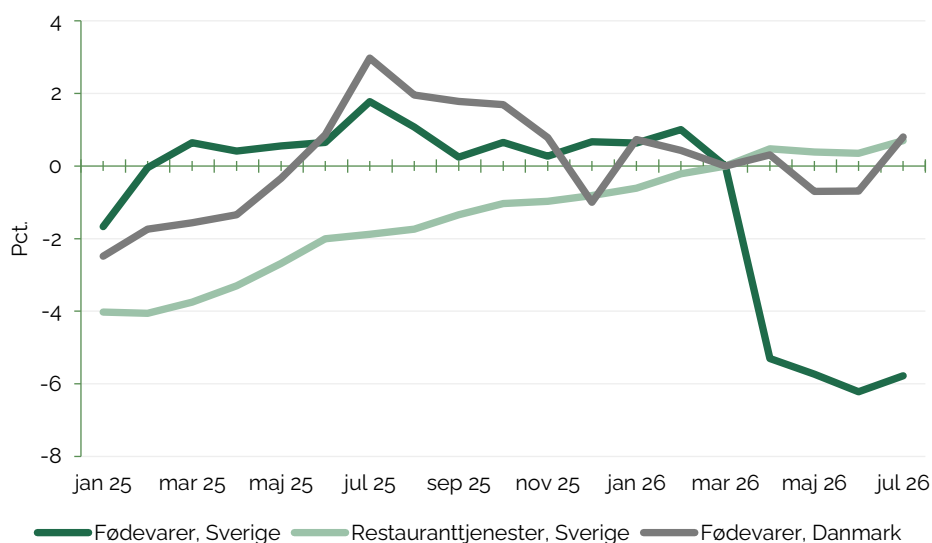
³ Regeringen: (Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Moderaterne) (2026): *Det politiske grundlag for firkloeverregeringen*. <https://stm.dk/statsministeriet/publikationer/det-politiske-grundlag-for-firkloeverregeringen/>, s. 4, 44.

Hele den svenske momsreduktion i 2026 nåede butikshylden på én måned

De svenske fødevarerpriser faldt 5,3 procent fra marts til april 2026 – den første måned med den nye sats.⁴ Det er 99 procent af den mekaniske effekt. Konsumentverket opgør faldet til 5,5 procent, fordi de måler på fødevarer og alkoholfrie drikkevarer under ét; drikkevarerne faldt 7,3 procent. Men et råt prisfald er ikke et gennemslag. En del af priserne ville have bevæget sig alligevel.

Derfor måles der mod to grupper, som ikke fik momsnedsættelse. Den første er svenske restauranttjenester, hvor momsen blev på 12 procent: samme land, samme valuta, samme lønudvikling. Den anden er danske fødevarer, hvor momsen er uændret 25 procent.

Prisudvikling i forhold til marts 2026, januar 2025-juli 2026 (pct.)

Kilde: SCB, Statistikdatabasen: tabel 0000080H. Danmarks Statistik, Statistikbanken: PRIS01 (<https://www.statistikbanken.dk/PRIS01>) samt egne beregninger. Se fodnote 3 for link til SCB.

Note: Marts 2026 = 0. Momsen sat ned 1. april 2026. Svenske serier i svenske kroner. Mad til afhentning fik 6 pct. moms og indgår i restaurantindekset, men gennemslaget dér var kun omkring 0,3 pct., så indekset er stort set upåvirket.

⁴ SCB, Statistikdatabasen: KPI enligt COICOP (alla nivåer), 2020=100, tabel 0000080H, COICOP 01.1 og 11.1. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__PR__PR0101__PR0101A/KPI2020COICOPM/. Danmarks Statistik, Statistikbanken: PRIS01, 2015=100, COICOP 01.1. Begge udtrykket 31. august 2026.

Begge kontrolgrupper steg i april: restauranttjenester med 0,5 procent og de danske fødevarer med 0,3 procent. Målt mod dem er gennemslaget 108 procent og 105 procent. Den lavere svenske moms på fødevarer med andre ord nåede forbrugeren med det samme.

Myndighederne når samme konklusion

Den 1. september 2026 offentliggjorde det svenske Konsumentverket og Konjunkturinstitutet deres analyse af gennemslaget.⁵ Den bruger tre metoder, som hver især sammenligner med et skøn over, hvad priserne ville have gjort uden nedsættelsen.

Faktaboks: Konsumentverkets og Konjunkturinstitutets analyse

- **Opdraget:** Givet af regeringen i november 2025; SCB og Konkurrentverket bidrager. Anden af fire delrapporter.
- **Metode 1 – ugedata omkring 1. april:** Priserne ugerne før mod ugerne efter. Prisfald cirka 5,5 procent, i tråd med fuldt gennemslag.
- **Metode 2 – sammenligning med Danmark:** Sæsonkorrigerede harmoniserede prisindeks. Svenske priser faldt cirka 5 procent i forhold til danske og blev liggende dér i maj og juni.
- **Metode 3 – butikkernes avance:** Avancen på fødevarer mod avancen på varer i dagligvarehandlen uden momsnedsættelse. Faldet svarer til fuldt gennemslag.
- **Pr. kæde:** Axfood, Coop, Ica og Lidl sænkede alle priserne i en størrelsesorden svarende til momsen, og alle fire lå lavere i juli end i april.

Kilde: Konsumentverket (2026), redovisningsrapport 2026:9, kapitel 2-4 og 6. Se fodnote 5 for link.

Note: Metoderne er dokumenteret i Konjunkturinstitutets specialstudie nr. 127. Næste delrapport kommer 1. september 2027.

⁵ Konsumentverket (2026): *Analys av livsmedelsprisernas utveckling*. Delredovisning 2, redovisningsrapport 2026:9, 1. september 2026. Bygger på Konjunkturinstitutets specialstudier nr. 127 og 128. <https://www.konsumentverket.se/uppdrag-matmoms/>.

DSK's beregninger baseret på de svenske forbrugerpriser giver samme billede for april: Prisfaldet på varegruppeniveau er identisk med Konsumentverkets på én decimal for alle ni undersøgte varegrupper.

Effekten har været vedvarende

I hver måned fra april til juli har de svenske fødevarerpriser ligget 5,3-6,2 procent under niveauet i marts, mens begge kontrolgrupper er steget. Momsreduktionen har med andre ord bidt sig fast i priserne generelt.

Gennemslag af momsnedsættelsen, april-juli 2026 (pct.)

Måned	Fødevarer, Sverige	Råt gennemslag	Mod restaurant, Sverige	Mod fødevarer, Danmark
April	-5,3 pct.	99 pct.	108 pct.	105 pct.
Maj	-5,7 pct.	107 pct.	114 pct.	94 pct.
Juni	-6,2 pct.	116 pct.	123 pct.	103 pct.
Juli	-5,8 pct.	108 pct.	121 pct.	123 pct.

Kilde: SCB, Statistikdatabasen: tabel 0000080H. Danmarks Statistik, Statistikbanken: PRIS01 (<https://www.statistikbanken.dk/PRIS01>) samt egne beregninger. Se fodnote 3 for link til SCB.

Note: Prisændring siden marts 2026 delt med den mekaniske effekt på -5,36 pct. Mod kontrolgrupperne er deres egen prisændring trukket fra først. Tallene er ikke sæsonkorrigerede; se teksten under tabellen om, hvorfor værdier over 100 pct. ikke skal tilskrives momsen.

Umiddelbart ser det ud til, at gennemslaget i priserne endda er over 100 procent – at priserne er faldet mere, end momsen er sænket: 121 procent mod restauranttjenesterne i juli og 123 procent mod danske fødevarer. Dette skyldes dog regnetekniske årsager: Konsumentverket bruger sæsonkorrigerede harmoniserede prisindeks og finder, at de svenske priser blev liggende omtrent lige så lavt i forhold til de danske i maj og juni som i april – altså fuldt og konstant gennemslag.⁶

⁶ DSK's egne beregninger ovenfor er derimod ikke sæsonkorrigerede, og forskellen mellem de to opgørelser ligger inden for det, som kan forklares af sæsonudsving og valg af indeks. Der er også en tidsdimension. Konsumentverket understreger, at analyserne først og fremmest siger noget om månederne omkring april 2026, og at usikkerheden vokser, jo længere man kommer fra reformtidspunktet. Konklusionen om fuldt gennemslag står stærkest for april.

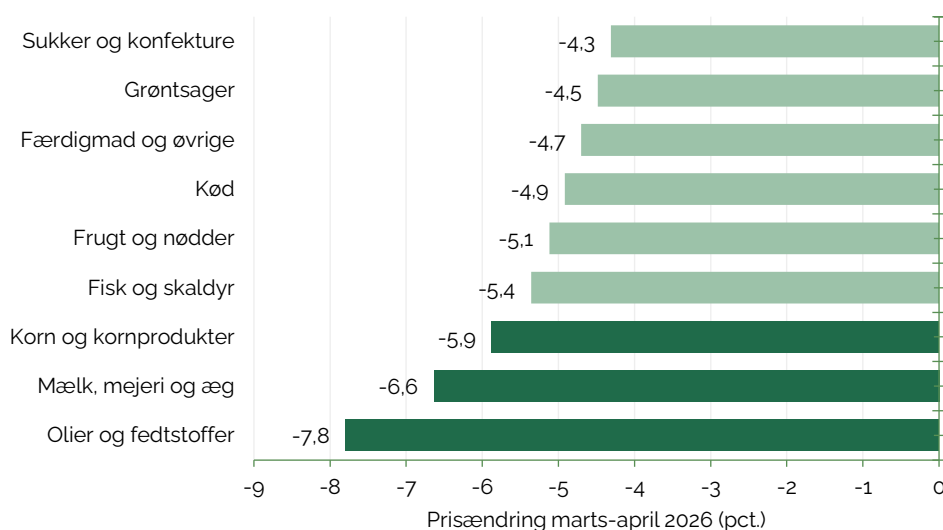
Endelig faldt priserne allerede lidt i marts, måneden før nedsættelsen. Konsumentverket finder ingen tegn på, at priserne blev sat op inden reformen; tværtimod udviklede de svenske priser sig svagere end de danske efter, at nedsættelsen blev varslet i september 2025. Dette notat måler fra marts og fanger derfor ikke den del af faldet.

Udviklingen er desuden sket i modvind. Den svenske krone er svækket 2,5 procent over for danske kroner fra marts til juli, hvilket gør importerede fødevarer dyrere.⁷

Gennemslaget var ikke ligeligt fordelt på tværs af varegrupper

Bag hovedtallet ligger stor variation. På tværs af ni varegrupper spænder prisfaldet i april fra 4,3 procent på sukker og konfektur til 7,8 procent på olier og fedtstoffer – 3,5 procentpoint mellem yderpunkterne. Tre af de ni grupper faldt mere end den mekaniske effekt; en fjerde, fisk og skaldyr, ramte den stort set præcist.⁸

Prisændring efter varegruppe, marts-april 2026 (pct.)

Kilde: SCB, Statistikdatabasen: tabel 0000080H, COICOP 01.1.1-01.1.9, samt egne beregninger. Se fodnote 3 for link.

Note: Fuldt gennemslag svarer til -5,36 pct. Mørkegrønne søjler faldt mindst så meget. Ikke korrejeret for kontrolgrupperne.

⁷ Danmarks Statistik, Statistikbanken: DNVALM (månedsgennemsnit, DKK pr. 100 SEK).

⁸ Optalt på uafrundede indekssværdier. Fisk og skaldyr faldt 5,357 procent mod en mekanisk effekt på 5,357 procent.

Grøntsager og frugt – de grupper, en dansk nulmomsmodel retter sig mod – fik begge mindre end fuldt gennemslag, grøntsager næstlavest af alle. Riksrevisionen bemærker, at SCB i 1996 opgjorde prisfaldet både med og uden frugt og grønt, formentlig fordi priserne på dem svinger så meget med sæsonen, at momseffekten er svær at aflæse. Det taler for at måle gennemslaget på varegruppeniveau fra første måned.

Momsen på mad fra restauranter blev ikke sat ned. Momsen på mad, man tager med derfra, blev. Reformen skabte dermed én ny grænse – samme ret, to satser, afhængigt af om kunden spiser den på stedet – og dér udeblev gennemslaget.

Faktaboks: Mad til afhentning – den ene nye grænse

- **Satserne:** 12 procent på mad, der spises på stedet, 6 procent på mad til afhentning
- **Kæderestauranter:** 69 procent holdt prisen på mad til afhentning uændret fra marts til april 2026
- **De, der satte ned:** knap 20 procent, typisk med 1 til 3 procent mod de 5,36 procent, fuldt gennemslag svarer til
- **Mod norske kæderestauranter som kontrolgruppe:** prisfald omkring 0,3 procent
- **Restauranter uden for en kæde:** kunne ikke måles – mange giver først rabatten ved kassen, ikke på menuen

Kilde: Konsumentverket (2026), redovisningsrapport 2026:9, kapitel 5, baseret på Konjunkturinstitutets specialstudie nr. 128. Se fodnote 4 for link.

Note: Priser indsamlet fra restauranternes hjemmesider og digitale menuer i slutningen af marts og slutningen af april 2026, op til tolv menuposter pr. restaurant.

Kontrasten er notatets vigtigste fund for dansk politik. I dagligvarehandlen, hvor nedsættelsen ramte hele sortimentet efter en afgrænsning, der havde stået i loven siden 1996, blev den ført fuldt videre. Ved den ene nye grænse, reformen skabte, blev den stort set ikke ført videre. Forskellen er ikke butikkernes vilje, men hvor let det er for kunden at se prisen og for sælgeren at anvende satsen.

En dansk model med nulmoms på frugt og grønt og halv moms på resten skaber ikke én ny grænse, men to nye satser og en ny grænse gennem hele fødevarsortimentet. Den svenske erfaring siger, at gennemslaget følger med, når afgrænsningen er gammel og entydig, og at det udebliver, når den er ny og uigennemsigtig. Det er dér, den danske model skal prøves af.

Sverige gjorde det samme i 1996 – med samme resultat

Den 1. januar 1996 satte Sverige moms på fødevarer ned fra 21 til 12 procent, svarende til et prisfald på 7,4 procent ved fuldt gennemslag. Riksrevisionen evaluerede reformen i 2018 med samme metode som i dette notat: Fødevarepriserne blev sammenlignet med to kontrolgrupper, danske fødevarepriser og svenske producentpriser.

Konklusionen var, at nedsættelsen fik fuldt gennemslag på kort sigt. Med producentpriser som kontrolgruppe kunne ingen af estimerne adskilles fra fuldt gennemslag. Med danske fødevarepriser lå estimerne for de første tre kvartaler af 1996 lidt under, men fra fjerde kvartal var også de på niveau med fuldt gennemslag.⁹

Riksrevisionens estimater af prisfaldet efter 1996-nedsættelsen (pct.)

Kvartal	Dansk kontrolgruppe	Fuldt gennemslag (dansk)	Svensk kontrolgruppe
1996 K1	-6,4 pct.	Nej	-6,7 pct.
1996 K2	-5,9 pct.	Nej	-7,1 pct.
1996 K3	-6,1 pct.	Nej	-7,5 pct.
1996 K4	-7,1 pct.	Ja	-8,2 pct.

Kilde: Riksrevisionen (2018), RiR 2018:25, tabel 2

(https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/riksrevisionens-granskningsrapport/nedsatt-moms-pa-livsmedel-priseffekt_h6b525/).

Note: Dansk kontrolgruppe: danske fødevarepriser. Svensk: svenske producentpriser. Fuldt gennemslag = -7,44 pct. Ja/Nej: om estimatet med dansk kontrolgruppe statistisk er på niveau med fuldt gennemslag; med svensk er alle på niveau. Publicerede tal.

⁹ Riksrevisionen (2018): Nedsatt moms på livsmedel – priseffekt, fördelningsprofil och kostnadseffektivitet, RiR 2018:25, kap. 3 og tabel 2. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/riksrevisionens-granskningsrapport/nedsatt-moms-pa-livsmedel-priseffekt_h6b525/

Det samlede billede

Sverige sænkede i foråret 2026 momsen på fødevarer, og hele nedsættelsen nåede forbrugeren. Det skete i den første måned, det er ikke gået tilbage siden, og det er sket samtidig med, at valutaen trak den anden vej. Notatets egne beregninger, Konsumentverkets tre metoder og Riksrevisionens evaluering af 1996-reformen peger alle samme vej.

Faktaboks: Analysens hovedfund

- **Fuldt gennemslag:** svarer til et prisfald på 5,36 procent
- **Faktisk prisfald marts-april 2026:** 5,30 procent
- **Gennemslag målt mod kontrolgrupper:** 99-108 procent.
Konsumentverket og Konjunkturinstitutet: fuldt gennemslag
- **Effekten har holdt:** priserne lå 5,3-6,2 procent under marts-niveauet i hver måned april-juli
- **Spænd mellem varegrupper:** 3,5 procentpoint
- **Mad til afhentning fra restauranter:** gennemslag omkring 0,3 procent
- **Dansk halvering af fødevaremomsen:** 10 procent, 1,9 gange det svenske indgreb. Nulmoms på frugt og grønt: 20 procent

Kilde: Se tidligere tabeller og figurer samt Konsumentverket (2026:9).

Prisgennemslag er dermed ikke en udfordring ved en momsnedsættelse. Udfordringen ligger i de afgrænsninger, som den konkrete model fastlægger. Bliver de nye momssatser baseret på eksisterende afgrænsninger i sortiment og lignende, eller skaber de nye og arbitrære grænser, der er sværere at administrere?

DSK MENER

Momsnedsættelsen i Sverige nåede forbrugerne fuldt ud og med det samme. Svenske myndigheder har bekræftet det med tre uafhængige metoder. Men dér, hvor reformen skabte en ny grænse mellem to satser, udeblev gennemslaget. Den danske model bør indrettes efter den forskel.

Derfor foreslår DSK, at

- Momsnedsættelsen gennemføres med færrest mulige satser og én ikrafttrædelsesdato, så afgrænsningen mellem varer er entydig og synlig for kunden, før loven træder i kraft.
- Handlen inddrages i arbejdsgruppens modelarbejde, så grænsedragning og kassesystemer er afklaret i god tid inden 2028.
- Gennemslaget måles fra første måned mod en kontrolgruppe uden momsændring og på varegruppeniveau – som Sverige har gjort.

Om dette notat

Dette notat er udarbejdet af De Samvirkende Købmænd (DSK). DSK har eksisteret i over 100 år som brancheorganisation og repræsenterer i dag næsten 1.500 supermarkeder, discountbutikker, nærbutikker og convenience i Danmark. Vi arbejder løbende for at forbedre rammerne for de danske købmænd – også ved at skabe og dele viden og indsigt om emner, der har relevans for købmændenes dagligdag og forretning.

Denne analyse er udarbejdet i september 2026 af analysemedarbejder Alexander Gjerum Fredbo-Nielsen og underdirektør Morten Jarlbæk Pedersen. Det er tilladt at citere fra denne analyse med henvisning til DSK.